

PATVIRTINTA
Panevėžio r. Naujamiesčio
lopšelio-darželio „Bitutė“
direktorius 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V1-80

NAUJAMIESČIO LOPŠELIO-DARŽELIO „BITUTĖ“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos įgyvendinimo lopšelyje-darželyje tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato lopšelio-darželio lygmens prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui lopšelyje-darželyje, vykdančiame ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas (toliau – lopšelis-darželis).

2. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką lopšelyje-darželyje, kuriame vaikai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklaunami ir vertinami. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas lopšelyje-darželyje susijęs su emocijomis vaikų, lopšelio-darželio darbuotojų, tėvų (toliau – lopšelio-darželio bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus lopšelio-darželio vaikus, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems vaikams, kuriems visam lopšeliui-darželiui taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija suprantama kaip lopšelio-darželio vadovo, pavaduotojo, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų lopšelio-darželio darbuotojų (toliau – lopšelio-darželio darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visumą.

6. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

6.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

6.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti/nutraukti;

6.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

7. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

7.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

7.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujamimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turinė žala ir kt.;

7.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

7.3. patyčias patiriantis vaikas – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamas;

7.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – ugdytinis ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

7.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis (-iai);

7.6. patyčių stebėtojas – vaikas ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias;

7.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų) švietimo, informavimo, konsultavimo ir kitų priemonių;

7.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus);

7.9. smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

8. Visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai turi būti supažindinti su lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Ugdytinių tėvai su tvarka turi būti supažindinti tėvų susirinkimo metu, arba su tvarka gali susipažinti lopšelio-darželio interneto puslapyje <https://www.naujamesciold.panevezys.lm.lt>, vaikai - ugdomųjų veiklų metu.

9. Tvarkoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

10. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, auklėtojai ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

11. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio lopšelio-darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

12. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija. Komisija kasmet:

12.1. pagal poreikį inicijuoja ir koordinuoja anoniminės vaikų apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus.

12.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

12.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

12.4. teikia siūlymus lopšelio-darželio vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

13. Grupės auklėtojai ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo grupėje:

13.1. kuria psichologiškai saugų grupės mikroklimatą, nuolat stebi situaciją grupėje ir aptaria ją su ugdytiniais;

13.2. ugdomosios veiklos metu aptaria su ugdytiniais patyčių formas: aiškinasi, kas joms būdinga, kaip jas atpažinti, tinkamai reaguoti, kuo skiriasi patyčios nuo konfliktinės situacijos, kokios yra pagalbos galimybės;

13.3. tėvų susirinkimų metu aptaria grupės mikroklimatą, vykdo pedagoginį švietimą patyčių prevencijos temomis, skatina tėvus nedelsiant reaguoti į informaciją apie patyčias, bendradarbiauti sprendžiant konfliktines situacijas, kad jos neperaugtų į patyčias;

13.4. analizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias grupėje, informuoja Vaiko gerovės komisijos atsakingus narius apie taikytų prevencijos priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

14. Specialusis pedagogas logopedas individualių konsultacijų metu teikia būtiną informaciją lopšelio-darželio darbuotojams apie specialiųjų poreikių vaiko elgesio ypatumus patyčių prevencijos tikslais.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

15. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

15.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

15.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, kultūringo elgesio taisykles;

15.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus) ar lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

15.4. informuoja grupės auklėtoją ir direktorių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

15.5. tiesiogiai informuoja Vaiko gerovės komisiją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (priedas Nr. 1).

16. Grupės auklėtojas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

16.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

16.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

16.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

16.4. užpildo pranešimą apie smurtą ir patyčias (priedas Nr. 1) ir ją perduoda Vaiko gerovės komisijai.

17. Užpildytą formą nagrinėja Vaiko gerovės komisija:

17.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį;

17.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

18. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

18.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

18.2. informuoja lopšelio-darželio vadovą apie esamą situaciją;

18.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

19. Lopšelio-darželio bendruomenės narys, įtaręs patyčias ar liudijęs patyčių atvejį, gavęs apie jas pranešimą, kreipiasi į vaiko, patyrusio patyčias, grupės auklėtoją, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

PANEVĖŽIO R. NAUJAMIESČIO LOPŠELIS-DARŽELIS „BITUTĖ“

PRANEŠIMAS APIE SMURTĄ IR PATYČIAS

Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumimas ☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius	
Vaiko/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius	
Vaiko/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius,	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Lopšelio-darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas:

Su vaiku patyrusiu patyčias	
Su vaiku, kuris tyčiojosi	
Su stebėtojais	
Su patyčių dalyvių tėvais	
Su kitais mokyklos darbuotojais	
Kita (įrašyti)	

Formą užpildė

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)